

**MORA
KOMMUN**

Förskoleplan och plan för pedagogisk omsorg 2021 - 2025

**För- och grundskolenämnden
Mora kommun
2021-05-19**

Innehåll

1.	Inledning.....	3
2	Förskoleplanens roll.....	3
2.1	Uppdraget i förskolan	3
3	Nuläge.....	4
4	Personal.....	4
5	Förutsättningar.....	5
6	Förskolans roll i det livslånga lärandet	5
7	Kvalitetsarbete	6
7.1	Trygghet och tillit	6
8	Lokalsituationen	7
9	Sammanställning över lokalvård och kost.....	7
10	Framtida lokalbehov.....	8
11	Lokalplanering	8
12	Fristående verksamheter	9
13	Pedagogisk omsorg.....	9

1. Inledning

Dagens förskola står inför nya förutsättningar, utmaningar, behov och krav som tydliggörs i nationella styrdokument. Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Undervisningen i förskolan ska utgöras av målstyrda processer som leder till utveckling och lärande hos varje enskilt barn.

2 Förskoleplanens roll

Förskoleplanen ska prioritera vissa av läroplanens områden och redogöra för de utmaningar samt lokalbehov som för- och grundskolenämnden har för förskolan under perioden 2021–2025. Planen är inte ett beslut kring vilka projekt som ska genomföras men utgör underlag för kommunstyrelsens beslut om investeringsplan för perioden. Ett tydligt syfte är att ge underlag för en strategisk och effektiv utveckling av förskolorna i Mora och dess lokalplanering.

Fyra stora utmaningar finns inom planeringsperioden:

- Behovet av nya platser i förskolan
- Kompetensförsörjning (pensionsavgångar)
- Likvärdig förskola, alla barn ges möjlighet till likvärdig utbildning.
- Finansiering av nya lokaler och modernisering av befintliga lokaler kopplat till nämndens pedagogiska utvecklingsarbete.

2.1 Uppdraget i förskolan

Enligt skollagen ska utbildningen vara likvärdig oavsett var i landet den anordnas. Den ska ta hänsyn till barns olika förutsättningar och behov och anpassas till alla barn i förskolan. Det innebär att utbildningen inte kan utformas på samma sätt överallt och att förskolans resurser därför inte ska fördelas lika. Utbildningen ska ta sin utgångspunkt i läroplanen och det barnen visar intresse för samt i det kunnande och de erfarenheter som barnen tidigare har tillägnat sig. Den ska kontinuerligt utmana barnen vidare genom att inspirera till nya upptäckter och kunskaper. Förskolan ska särskilt uppmärksamma barn som av olika anledningar behöver mer ledning och stimulans eller särskilt stöd. Alla barn ska få en utbildning som är utformad och anpassad så att de utvecklas så långt som möjligt. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans ska få detta utformat utifrån sina egna behov och förutsättningar.

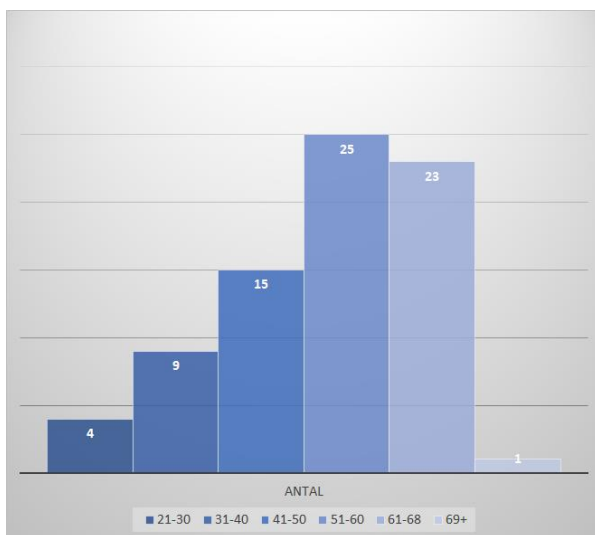
Förskolan ska följa Lag (2018:1197) om Förenta nationernas lag om barnets rättigheter. Utbildningen ska därför utgå från vad som bedöms vara barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter. Rektor har det övergripande ansvaret för att verksamheten bedrivs i enlighet med målen i läroplanen och uppdraget i dess helhet.

3 Nuläge

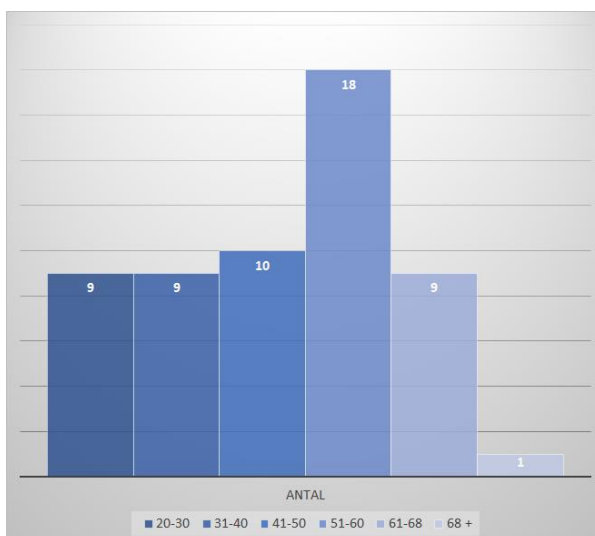
I Mora kommun finns 51 förskoleavdelningar fördelat på 17 kommunala och 11 enskilda förskolor, en öppen förskola samt fyra familjedaghem för barn i åldrarna 1-5 år (en fristående och tre kommunala). I nyckeltalsutredningen som är genomförd 2018 på antalet inskrivna barn i relation till antalet förskolor låg Mora kommunens förskolor i genomsnitt på 2,4 avdelningar per förskola. Den visar att Mora kommun har klart mindre förskoleenheter än övriga riket enligt SKR (Mer detaljerad beskrivning finns i bilaga 1).

4 Personal

De flesta kommunala enheter har följande i grundbemanningen; två förskollärare och en barnskötare per avdelning, vilket är en hög utbildningsnivå nationellt sett. Mora kommun har en av landets mest erfarna förskollärarkårer, det gör att Mora kommun inom en snar framtid står inför stora utmaningar med höga pensionsavgångar både bland förskollärare och barnskötare.

Figur 1 Åldersfördelning förskollärare i förskolan

Figur 2 Åldersfördelning barnskötare förskola

5 Förutsättningar

Förskolorna i Mora har valt att gruppera barnen utifrån barnens och verksamhetens behov. Det finns 1-3 årsgrupper (yngrebarn), 3-5 årsgrupper (äldre barn) och 1-5 årsgrupper (syskongrupp). Barnantalet varierar i grupperna mellan 15–21 barn, bland annat beroende på ålder på barnen och verksamhetens storlek. Förskoleenheter med fler avdelningar har en större flexibilitet i utformandet av barngruppens sammansättning och storlek. Verksamhetens innehåll, lokaler och miljöer anpassas och nyttjas efter barnens behov. Olika åldersgrupper har olika behov när det gäller lokalernas utformning och de pedagogiska miljöerna. Arbetet med ökad tillgänglighet har i hög grad bidragit till anpassningar i pedagogisk, social och fysisk miljö.

Förvaltningen har då och då behövt öppna och stänga avdelningar då det är färre barn under hösten sedan har behovet av plats ökat under våren. Det innebär att det blir en osäker verksamhet. Men att agera på ovan nämnda sätt har varit ett måste med tanke på den ekonomiska situationen i förvaltningen. Genom större förskoleenheter skulle ovannämnda åtgärder inte behöva påverka verksamheterna i samma utsträckning.

6 Förskolans roll i det livslånga lärandet

Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande. Den ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på barn och barnens behov, där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. I samarbete med hemmen ska förskolan främja barnens utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvars-kännande människor och medborgare.

I utbildningen ingår undervisning. Undervisning innebär att stimulera och utmana barnen med läroplanens mål som utgångspunkt och riktning, och syftar till utveckling och lärande hos barnen. Undervisningen ska utgå från ett innehåll som är planerat eller uppstår spontant eftersom barns utveckling och lärande sker hela tiden. Förskollärare ska ansvara för det pedagogiska innehållet i undervisningen och för att det målinriktade arbetet främjar barns utveckling och lärande. Förskollärare har därmed ett särskilt ansvar i utbildningen som arbetslaget genomför gemensamt. I undervisningen medverkar arbetslaget för att främja barns utveckling och lärande med barnskötare och eventuella resurspedagoger.

Förskolan ska vara en levande social gemenskap som ger trygghet samt vilja och lust att lära. Barn skapar sammanhang och mening utifrån sina erfarenheter och sätt att tänka. Därför ska de i förskolan möta respekt för sin person och sitt sätt att tänka och förstå sin omvärld. Alla som arbetar i förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla tillit och självförtroende. De ska uppmuntra barnens nyfikenhet, kreativitet och intressen. Barnens rätt till kroppslig och personlig integritet ska också respekteras. Det gäller bland annat i den dagliga omsorgen och i frågor om dokumentation.

Utbildningen i förskolan ska planeras och genomföras på ett sådant sätt så att den främjar barnens utveckling, hälsa och välbefinnande. Förskolan ska erbjuda barnen en god miljö och en väl avvägd dagsrytm med både vila och aktiviteter som är anpassade efter deras behov och vistelsetid. Miljön ska vara tillgänglig för alla barn, inspirera dem att samspela och att utforska omvärlden samt stödja barnens utveckling, lärande, lek och kommunikation.

Miljön i förskolan ska erbjuda alla barn varierade aktiviteter i olika sammanhang. Många valmöjligheter ger ökade förutsättningar för barnen att bredda sina lekmönster och val av aktiviteter. Det är viktigt att alla som arbetar i förskolan bidrar till att barnen oavsett könstillhörighet ges förutsättningar för utvidgade upplevelser och uppfattningar om sina möjligheter. Förskolans miljö ska inspirera och utmana barnen att bredda sina förmågor och intressen utan att begränsas av könsstereotypa uppfattningar.

Förskolan ska samarbeta med hemmen för att ge barnen möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar. Förskolan ska tydliggöra för barnen och barnens vårdnadshavare vilka mål som utbildningen har. Detta är en förutsättning för deras möjlighet till inflytande och förståelse för förskolans uppdrag. Det är viktigt att alla som ingår i arbetslaget har förmåga att förstå och samspela med barnen och att skapa tillitsfulla relationer med hemmen, så att förskoletiden blir positiv för barnen.

7 Kvalitetsarbete

Förskoleverksamheten i Mora kommun präglas i hög grad av systematiskt kvalitetsarbete. Det ger en struktur i arbetet och är lätt att följa i de olika arbetsmomenten under året. Systematiska kvalitetsarbetet innehåller en plan för hur läsåret/arbetsåret ser ut med en tydlig struktur för planering, reflektion, uppföljning, utvärdering och analys. Strukturen för det systematiska kvalitetsarbetet är framtaget av rektorer för att möjliggöra en likvärdighet på Mora kommuns förskolor. Det är en pågående process och den utvecklas ständigt med den ökade kunskap det innebär hos både pedagoger och rektorer.

Förskolorna arbetar med att stimulera barnens språkutveckling, nyfikenhet och förståelse för lärande i matematik och teknik. Förskolorna använder NTA-lådor (NTA: naturvetenskap och teknik till alla) i sin undervisning för att utveckla lärandet i teknik och naturvetenskap. Alla förskolor har pedagoger som genomfört NTA-utbildning. Kompetensutbildning sker kontinuerligt då nya temalådor tillkommer. I förskolornas språkutvecklingsarbete finns en långsiktig planering för att alla förskolor ska arbeta likvärdigt med det språkutvecklande materialet Före Bornholmsmodellen. Arbetet leds av rektorer tillsammans med specialpedagoger och förskolans utvecklingspedagoger. Pedagogerna planerar verksamheten utifrån barnens intressen, idéer och förmågor. Pedagogerna tydliggör för barnen när de har inflytande och hur de kan påverka verksamhetens innehåll. För att synliggöra barnets eget lärande använder förskolorna pedagogisk dokumentation. Förskolans kompetensutvecklingsområden är språkutvecklande arbetssätt och interkulturellt förhållningssätt, NTA, IKT och Tillgängliga lärmiljöer.

7.1 Trygghet och tillit

Förvaltningens värdegrund som lyder "Alla är olika och lika bra" ska finnas med i alla beslut och löpa som en röd tråd genom den dagliga verksamheten. I Mora kommuns förskolor och

skolor arbetar alla aktivt för att hitta en likvärdighet inom värdegrundsarbetet. Detta arbete leder fram till trygghet och ökat välbefinnande för såväl barn som personal. Om Mora kommun ska anpassa sig till Skolverkets riktmärken för barngruppernas storlek i förskolan, ökar möjligheten till det genom större förskoleenheter. Större enheter ger en ökad flexibilitet för att organisera verksamheten utifrån barngruppens förutsättningar och behov.

Förskolans psykosociala miljö ska präglas av kontinuitet i verksamheten, ett professionellt förhållningssätt där omsorg och pedagogik bildar en helhet. Förhållningssättet mellan pedagoger och pedagoger, pedagoger och föräldrar mellan pedagoger och barn och mellan barn och barn, ska vara sådant att klimatet ger barn trygghet och att tillit skapas - tillit till sig själv och till andra människor. Det är när barnen känner tillit till och blir sedda av kamrater och vuxna som de växer och utvecklas.

8 Lokalsituationen

I dagsläget finns 39 kommunala avdelningar fördelat på 16 förskolor (varav en tillfälligt lokaliserad avdelning på Utmelands fsk). Förskolorna är lokaliserade över hela kommunen. Antal avdelningar per förskolenhet varierar mellan en och sex avdelningar. Utöver detta har vi dagbarnvårdarnas samlingslokal och öppna förskolan. Det finns en samlingslokal för dagbarnvårdarna och öppna förskolan (För mer detaljerad beskrivning se bilaga 2 och 3).

Kommunala förskolor		
1 avd.	4 st.	Ytterområden
2 avd.	6 st.	Centrala Mora
3 avd.	4 st.	Centrala Mora och Sollerön
4 avd.	1 st.	Noret
6 avd.	1 st.	Utmeland

Figur 3 Översikt av antal avdelningar per förskola

9 Sammanställning över lokalvård och kost

Kosthållning på förskolorna i Mora kommun är förhållandevis kostsam i jämförelse med övriga riket, då Mora kommun bland annat har många små enheter. En förskola som har tillagningskök bör servera minst 120 luncher per dag för att vara kostnadseffektiv. Moras förskolor består till största del av äldre fastigheter som är dåligt anpassade till de rådande krav som finns på kosthantering.

Ytterligare faktorer är transportkostnaden och miljöpåverkan till enheter utan tillagningskök ca 130 t/år och den stora miljöpåverkan som blir av alla råvaror behövs köras ut till så många enheter i kommunen. 3 utkörningar i veckan á 6 förskolor ca 810 utkörningar mindre per år.

Kosthållning per förskola

Enhet	Tillagningskök (volym per dag)	Mottagningskök (volym per dag)	Leveranskök (volym per dag)
Bullerbyns fsk	33	-	-
Rödmyrens fsk	52	-	-
Tuvans fsk	35	-	-
Canada fsk	50	-	-
Hindrikshedens fsk	36	-	-
Klockarvägens fsk	35	-	-
Hånåkni fsk	50	-	-
Sollerö fsk	54	-	-
Grudbackens fsk	35	-	-
Nusnäs fsk	24	-	-
Utmelands fsk	100	-	-
Norets fsk	-	75	-
Finnsnäs fsk	-	20	-
Vika fsk	-	20	-
Venjans fsk	-	15	-
Dagbarnvårdarnas samlingslokal (en dag/vecka)	-	20	-
Våmhus fsk	-	-	18
Öppna förskolan	-	-	-
Volym TOTALT:	504	150	18

Figur 4 Kosthållningen på respektive förskola.

10 Framtida lokalbehov

Förutom det som redan beskrivits i texten ovan när det gäller utökning av lokaler finns på sikt en vinst i att skapa större förskoleenheter och placera dem i närheten av större skolområden. För- och grundskoleförvaltningen ser en fördel i att skapa flexibla lokaler som senare ska kunna användas till skolverksamhet. Detta skapar större möjligheter till kollegialt lärande, bättre utnyttjad planeringstid för pedagogerna, samordning av kost, lokalvård och utnyttjande av lokaler. Med större enheter skapar man fler möjligheter till samverkan och samarbete mellan avdelningarna och kan därmed effektivisera verksamheten även när det gäller ekonomin. Även tillsyn och skötsel av den fysiska miljön gynnas såväl organisatoriskt som ekonomiskt av större enheter. Förskolelokalerna som förvaltningen ej längre har behov av överförs till tekniska förvaltningen. Tvåavdelningsförskolorna kan med fördel användas av socialförvaltningen eller säljas som bostäder.

11 Lokalplanering

Miljön i förskolan ska erbjuda alla barn varierade aktiviteter i olika sammanhang. Många valmöjligheter ger ökade förutsättningar för barnen att bredda sina lekmönster och val av aktiviteter. Förskolans miljö ska inspirera och utmana barnen att bredda sina förmågor och intressen. Rummets utformning både inom- och utomhus har stor betydelse för kvaliteten i

den pedagogiska verksamheten. För att barn ska våga utforska och ta till sig kunskap krävs en lugn och trygg miljö som är anpassad för små barn. Miljön ska utformas så att barns lärande och utveckling underlättas, stimuleras och utmanas. Den fysiska miljön ska vara säker, väcka nyfikenhet, inspirera och utmana barn till utforskande och upptäckande. Den ska ge barn möjlighet att utveckla sitt kulturskapande och alla sina uttryckssätt. Den ska inbjuda till och synliggöra barns aktiva lärande. Förskolans miljö ska inspirera och utmana barnen det är därför av vikt att barn och pedagoger är delaktiga i utformningen av förskolans miljö.

Det kräver att ett antal av de befintliga förskolelokalerna moderniseras för att ge barn och personal bra förutsättningar och en lärmiljö som stödjer dagens arbetssätt och klarar framtidens krav. Det kan ske genom nybyggnation och ombyggnation.

För- och grundskoleförvaltningens bedömning är att Tuvan- Önaområdet måste prioriteras i moderniseringsarbetet. Därefter Noretområdet som påverkas av 7-9 projektets lokalpussel och slutligen Morkarlbyområdet. Utmelandsområdet bedöms redan som tillgodosett med en förskola för 108 barn.

- Steg 1 Nybyggnation Tuvan- Önaområdet
- Steg 2 Modernisering av befintliga lokaler Noretskolan, Noretområdet
- Steg 3 Utökning av befintliga lokaler vid Canada (Morkarlbyområdet)

(För mer detaljerad beskrivning se bilaga 4)

12 Fristående verksamheter

I Mora kommun finns det 11 fristående förskolor och en pedagogisk omsorg. De fristående verksamheterna är enavdelnings förskolor och ett bra komplement till våra egna verksamheter.

För mer detaljerad beskrivning se bilaga 2 och 3

13 Pedagogisk omsorg

Kommunerna ska enligt 25 kap. 2 § skollagen sträva efter att i stället för förskola eller fritidshem erbjuda barn pedagogisk omsorg om barnets vårdnadshavare önskar det. I Mora Alliansens politiska plattform för 2019 - 2022 skriver politikerna att de ska "Säkerställa att dagbarnvårdare kan erbjudas". I nuläget finns tre kommunala och en fristående person som bedriver pedagogisk omsorg. För- och grundskoleförvaltningen ser positivt på ett samarbete mellan de fyra verksamheter som driver pedagogisk omsorg med möjligheter att någon dag i veckan bedriva verksamheten i en gemensam lokal för ökad samverkan. Detta samarbete skulle också underlätta vid sjukdom och annan ledighet. Förvaltningen har försökt att underlätta för vårdnadshavare som önskar pedagogisk omsorg genom att göra ett förtydligande i e-tjänsten för ansökan, för att säkerställa att pedagogisk omsorg finns som ett alternativ till förskola.

